
CONCIO XXXIII.

THEMA: Unus militum lancea latus eius
aperuit.

(Ioann. XIX, 34).

IDEA CONCIONIS

PROP. In Cor Iesu ingrediendum, quia lancea perforatum.

DIVISIO. Considerandum nobis est: I. Factum; II. Significatio; III. Finis
huiusce perforationis.

PARS I. Christus perforatus fuit: *a)* Iam mortuus; *b)* Adhuc pendens in
cruce; *c)* Et in latere.

PARS II. Perforatio cordis significat: *a)* Desiderium patiendi in corporis
parte, quae nondum directe vulnerata fuerat; *b)* Tradendi et effun-
dendi quod ibi restabat, parum scilicet aquae et sanguinis; *c)* Novam
integre sustinendi rursus passionem, si opus esset, et animae et
corporis, ideo perforatus in corde.

PARS III. Finis fuit: *a)* Ut mundo aperiretur fons salutis perpetuo manans;
b) Ut reis panderetur asylos refugii; *c)* Ut iustis esset deliciarum
receptaculum.

Exordium. Maximum dilectionis argumentum est, sei-
psum pro dilecto tradere, ut ait Christus « maiorem hac di-
lectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro
amicis suis » (1). Ipse ergo super omnes dilexit nos, qui vi-
tam suam pro nobis posuit: « pro omnibus mortuus est
Christus » (2). Huius amoris gratia, non modo mortem, sed
et opprobria innumera, irrisiones et flagella sustinuit ita ut

(1) IOANN. XV, v. 13.

(2) II Corint. V, 15.

vere a propheta nominetur: vir dolorum, opprobrium hominum, et abiectio plebis.

Sed, o amorem Cordis Iesu mirabilem! Passio, quae per mortem consummata fuerat, non consummatur amore Redemptoris, nec odio persecutoris; quia cum venissent ad Iesum, ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, sed unus militum lancea latus eius aperuit. «Contentundum passio et charitas, ista ut plus ardeat; illa ut plus rubeat» (1). Propter nos novissimum vulnus sustinuit: pro nobis apertum est latus unde vita in mundum efflueret et qua mortui reviviscerent. Lancea crudelis Cor Iesu aperuit, ut dum vita in omnes inde maneret, omnibus pateret aditus ad sacratissimam cellulam, ad verum sancta sanctorum, quo requiescamus securi. O lancea crudelis Cordi Iesu! O lancea salutifera nobis! Ante tabernaculum quod tu, tuo acumine, aperis, reverenter accedo, intendens ut a me probetur

Propositio. *In Cor Iesu ingrediendum, quia lancea perforatum.*

Ut clarius in huius propositionis expositionem procedam, triplici sub capite considerandam, divino fultus auxilio, ostendam.

Divisio. I. *Quoad factum;* II. *Quoad significationem;* III. *Quoad finem huiusce perforationis.*

PARS I. — FACTUM.

Factum perforationis lateris Iesu, triplici modo considerare oportet. Nam perforatum fuit.

a) Christo iam mortuo. «Ad Iesum autem cum venissent, ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura» (2). Sed tamen aperuerunt latus. Propterea quaero:

(1) D. BERNARD. *Lib. de Passion. Dom. c. XLI.*

(2) IOANN. XIX, 33.

cur non fregerunt crura quia iam mortuus, et tamen vulneraverunt latus eius lancea, eodem iam mortuo? Si superfluum videtur frangere crura, quia mortuus, quare lanceam in latus eius immittunt?

Ad quod sciendum aliam esse intentionem facientis, aliam permittentis. Intentio percutientium dum ad Iesum venerant fuit eum morti tradere tormentis atrocioribus, si fieri posset. Cum autem vidissent eum iam mortuum, quasi acti furentes, insatiabili quadam siti torquendi, et necandi rursus occisum, latus eius aperiunt, sed melius, percutiunt, quasi uno ictu novam passionem et mortem inferre cupientes. Intentio tamen Dei permittentis, fuit ut adimpleretur quod dictum iam ab inde fuerat: «os non comminuetis ex eo» (1), et ideo latere perfosso» morte Iesu certissimo testimonio comprobata, fides resurrectionis eius firmaretur» (2).

b) Deinde vulneraverunt latus Christi adhuc pendentis in cruce; nondum enim erat e cruce depositus. Quod quidem magnum includit mysterium; nam sicut passio consummata fuit per mortem, Christo in cruce sublato, medio inter coelum et terram, significans actum praecipuum sacerdotii eius, ita transfixio cordis exequenda erat, eo adhuc e cruce pendente, quia erat et complementum et complexus totius passionis consummatae.

Iuxta D. Thomam (3) «oportuit Christum pati in cruce, ut nullum genus mortis recte viventi homini metuendum esset, iuxta Augustinum. Ut Christus ligno affixus merito satisfaceret pro peccato primi parentis, quod fuit ex eo quod, contra mandatum Dei, pomum ligni vetiti sumpsit, quasi restituens quod Adam sustulerat. Ut in excelso ligno et non sub tecto passus, etiam ipsius aëris natura mundaretur, dum ipsa terra simile beneficium sentiebat, decurrentis de latere sanguinis stillatione mundata, ut ait Chrysostomus. Ut moriens in altum, ascensum nobis pararet in coelum. Ut salvatio

(1) IOANN. XIX, 36.

(2) NATAL. ALEX. hoc. loc.

(3) Vide *Summ. Theol.* part. III, q. XLVI, a. 4.

universalis in quatuor crucis extremis significaretur, iuxta Gregorium Nissenum ». Quia ergo perforatio cordis fuit iuxta intentionem percutientium eum de novo morti tradere si possibile esset, et iuxta consilium Dei, mortem Christi certissimo testimonio comprobare, ideo oportuit Christum perforari e cruce pendentem ut ibi compleretur tota passio Salvatoris.

c) Et tandem, quoad factum, considerandum est quod non percusserunt quamcumque corporis partem, sed latus: « lancea latus eius aperuit ». A latere enim, utpote a loco cordi proximiori, facilius ad cor lancea perducipotuerat. Quod factum et physice et spiritualiter perpendendum est. Physice quidem, quia novissimi vitae motus in corde sunt; namque sicut operatio vitalis primo est in corde, primo creatur cor, ita ultima operatio vitalis est in corde, quod postremum morte quiescit. Ut ergo nullus spiritus vitae in Christo remaneret, unus militum lancea latus eius aperuit; ut qui secundum conspectum videbant iam mortuum, essent per transfixionem de eius morte securi. Deinde spiritualiter. Sicut enim passio, ita perforatio lateris ex odio in Christum orta est; quod odium non modo adversus doctrinam vel facta Messiae processit; sed contra eius personam totaliter. Ideo, ut magis magisque furor patefieret, cor Iesu perfodiunt, quod est in homine velut omnis homo. Et tandem si ex parte Christi percussi pensetur, oportebat cor prae reliquis corporis partibus aperiri; nam Iudaei Christum morti tradentes, amorem eius despiciebant, qui significatur per cor: ideoque non caput, vel alia quaecumque pars corporis percutitur, sed cor lancea miles aperuit.

PARS II. — SIGNIFICATIO.

Progredientes autem cogitemus de physica SS. Cordis Iesu transfixione quoad plurima, quae significat, quae nihilominus, brevitatis gratia, tribus, prouti sequuntur, capitibus coerceo:

a) Primo: significat ardentissimum Christi desiderium

patiendi in illa corporis parte, quae non dum directe vulnerata fuerat. Caput enim spinis cruentatum fuerat; manus et pedes clavis; dorsum, verberibus; humeri, pondere crucis gravissimo; lingua et fauces, felle et aceto; viscera, siti ardenti; totumque omnino corpus, defatigatione; solummodo cor immune a passione restabat, quasi crudelissimi hominum hoc attingere nolissent, ne subita, cruciandus diu, morte abriperetur, et a cruciantium manibus effugeret. Si enim ab initio perforatum fuisset, statim vita Christi defecisset, cum cor sit principium physicae vitae. Ideo post consummationem passionis transverberatur, non ab initio; tum ut tormenta parata, iuxta Patris praeordinationem, antea sustineret, tum ut demonstraret desiderium patiendi physice, in illa parte, quae nondum vulnerata fuerat, ut adimpleretur quod dictum est per prophetam: « A planta pedis usque ad verticem capitis non est in eo sanitas » (1).

b) Secundo: significat ardentissimum desiderium effundendi totum suum pretiosissimum sanguinem. Sanguis enim, qui effusus erat, in remissionem peccatorum effusus erat. Quia ergo omnes peccatores venit salvos facere et Patri reconciliare et pro omnibus eorum iniquitatibus satisfacere, ideo totum sanguinem, ad maiorem charitatis suae ostensionem oportebat effundere; praesertim adhuc in corde manentem, et ibi coagulatum; corde enim carneo dilexit nos in tempore Christus Filius Dei, qui ab aeterno dilexerat nos. Ideo statim ac fuit lancea apertum, continuo exivit sanguis et aqua: idest primo sanguis; ubi autem sanguine exhaustum fuit, exivit aqua; volens sic omnibus alloqui: « quid ultra debui facere, quod non feci? » (2).

c) Significat tertio haec Cordis Iesu transfixio desiderium vehemens novam integre sustinendi passionem, si opus esset ad nostri redemptionem, et animae et corporis; adeo ardens erat amor Iesu erga nos! Et ideo vulneratur et con-

(1) ISA. I, 6.

(2) ISA. V, 4.

foditur Cor, Cor namque sicut est principium totius vitae physicae, ita est sedes animae praecipua. Quia ergo Iesus, decursu totius sacrificii praeteriti, passus fuerat in corpore et in anima, cum cor vivat propter praesentem virtutem animae, hoc novissimo cordis vulnere quo confoditur, voluit mundo patefacere amorem quo, si opus esset, omnia tormenta in coeteris corporis membris tolerata, et animae angustias, ad nostram salutem consequendam rursus libenter obiret, atque subiret.

PARS III. — FINIS.

Considerandus tandem nobis est finis huiusce perforationis.

« Vigilanti verbo Evangelista usus est, ut non diceret latus eius percussit, aut vulneravit, aut quid aliud; sed: aperuit; ut illud quodammodo vitae ostium panderetur, unde Sacramenta manaverunt, sine quibus ad vitam, quae vera vita est, non intratur » (1). Cor igitur Iesu, ad modum ostii, apertum fuit ut aliquid inde nobis efflueret, et item ut aliquid e nobis illuc intraret. Et revera finis huius aperturae fuit

a) ut mundo fons salutaris, perpetuo manans, aperiretur: qui fons significatur per sanguinem et aquam inde fluentem, sicut praedixerat Dominus per Zachariam: « In die illa erit fons patens domui David et habitantibus Hierusalem in ablutionem peccatoris et menstruatae » (2). Hic fons est Ecclesia, dicente Innocentio PP. VI: « Ipse Salvator emisso in cruce iam spiritu, sustinuit perforari latus suum, ut inde sanguinis et aquae profluentibus undis, formaretur unica et immaculata ac virgo sancta mater Ecclesia sponsa sua » (3). Quae quidem usque ad consummationem saeculi duratura, his salutaribus undis, seu sacramentis, hominibus proficit; dicente D. Augustino: « Ille sanguis, qui fusus est, in remis-

(1) S. AUGUSTIN. *Tract. CXX in Ioann.*

(2) Cap. XIII, 1.

(3) *In Decret. de fest. lanc. et clavor.*

sionem fusus est peccatorum. Aqua illa salutaris temperat poculum; haec et lavacrum praestat et potum » (1). Super illud: « tres sunt, qui testimonium dant in coelo, Pater, Verbum et Spiritus Sanctus, et hi tres unum sunt. Et tres sunt, qui testimonium dant in terra, Spiritus, aqua et sanguis et hi tres unum sunt » (2), scribit Arnoldus Abbas, exponens modum quo huius sanguinis et aquae pretium nobis applicatur: « Sufficere nobis non posset ad intellectum veritatis testimonium, quod de coelo est, quod sibi ipsi perhibet Trinitas, nisi nobis innotesceret aliquibus signis et aliquibus argumentis fidei veritas. Sunt itaque haec tria: Spiritus sanctificationis, sanguis redemptionis, aqua purificationis. Non redimit sanguis nisi quos gratia vocat et lavat: nec, nisi ablutos et mortuos peccato, Spiritus sanctificat. In commune participant redemptio et ablutio et sanctificatio. Alterum sine altero esse non potest; quodque agitur unum est, non multiplex. Spiritus namque Sanctus superfertur mysteriis, interest Sacramentis, quorum rationem aqua mundans significat, quae illius rei continet signum, cui et sanguis Christi et Spiritus Dei praebebat effectum. In aqua mundamur; in sanguine informamur » (3).

b) Deinde apertum fuit latus et perforatum Cor Iesu, ut reis aperiretur asylos refugii quo liberentur ab iracundia Patris. « Haec, enim, lancea ipsum latus aperiens, sacratissimas ianuas nobis regni coelestis aperuit. Haec vulnerando iam mortuum, vulnera nostra sanavit vitamque nobis reddidit et salutem » (4). Ab inimicorum insidiis; namque, ut ait Augustinus, « hoc praenuntiabat, quod Noe in latere arcae ostium facere iussus est, quo intrarent animalia, quae non erant diluvio peritura, quibus figurabatur Ecclesia » (5). Et a reatu peccatorum: « Haec lancea innoxium transfigendo, illius sanguine culpas nostras abstersit; et demum eiusdem sacratissimis undis

(1) *Tract. CXX in Ioann.*

(2) *I Ioann. V, 7, 8.*

(3) *Tract. de septem verb. Domini.*

(4) INNOC. PP. VI, *In Decret. de lancea et clavor.*

(5) *Tract. CXX in Ioann.*

irrigata, caecitatis nostrae tenebras sustulit, et nos ipsius divinae pietatis fluviis mundavit » (1).

c) Tandem Cor Iesu perforatum fuit ut iustis esset deliciarum receptaculum, ubi inveniant, primo: quietem perfectam. In eo enim morans anima fidelis dicit cum sponsa: « sub umbra illius, quem desideraveram, sedi: et fructus eius dulcis gutturi meo » (2). Secundo; adquirant veram similitudinem. Ad hoc enim Verbum factum est simile nobis per humanam naturam, ut nos redderet similes sibi per sanctitatem hic, et in futuro per gloriam, iuxta D. Ioannem: « cum apparuerit, similes ei erimus » (3). Tertio; ut intimam adipiscantur coniunctionem. Idest, per amorem, qui est vis unitiva et concretiva, ita ei adhaereant, praeceptis pareant, et voluntati suae conformentur, ut possit quisque cum Apostolo dicere: « vivo autem; iam non ego; vivit vero in me Christus » (4).

Consequentia. Ergo in Cor Iesu ingrediendum. Audiamus Iesum invitantem, immo et compellentem. « Venite ad me omnes » (5). « Venite affectibus fidei, spei et charitatis ad me, qui sum via, veritas et vita, fons omnium bonorum, Salvator vester, omnes qui laboratis sub veteris hominis iugo, qui ambulastis per vias difficiles, qui fatigati estis in via iniquitatis et perditionis, qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis, et quasi vinculum plaustrum peccatum; omnes qui gravati et oppressi estis iugo peccatorum, cupiditatum, miseriarum huius vitae, oneribus veteris legis, qui gemitis et suspiratis sub gravissimis illis ponderibus venite ad me omnes, et ego reficiam vos. Demum onera sublevabo et recreabo vos, libertatem, quietem, securitatem, per gratiam meam vobis prestabo, quemadmodum ab Isaia praedictum est « iugum

(1) INNOC. PP. VI, loc. cit.

(2) *Cant. Cant.* II, 3.

(3) *I. Ioann.* III, 2.

(4) *Galat.* II, 20.

(5) *MATTH.* XI, 28.

enim oneris eius et virgam humeris eius et sceptrum exactoris eius superasti, sicut in die Madian » (1). « Audiamus et veniamus. Quid est veniamus? Credendo proficiamus, gratias agendo accedamus, perseverando perveniamus » (2).

Affectus. O bone Iesu! « Ad hoc perforatum est latus tuum ut nobis innotescat introitus; ad hoc vulneratum est Cor tuum, ut in illo et in te ab omnibus perturbationibus absoluti habitare possimus. Et praeterea vulneratum est ut per vulnus visibile vulnus amoris invisibilis videamus. Quomodo hic ardor melius ostendi potest nisi quod non solum corpus, verum etiam ipsum cor lancea vulnerari permisisti? Carnale ergo vulnus, vulnus spiritale ostendit. Quis illud Cor tam vulneratum non diligit? Quis tam amantem non redamet? Quis tam castum non amplectatur? » (3).

Deprecatio. Ad sacratissimum Cordis tui vulnus, o amabilissime Iesu, omnia cordium nostrorum vota et desideria conferimus; atque per infinitam bonitatem tuam suppliciter te rogamus ac petimus; corda nostra Cordi tuo aeternum adstringe, ut tibi vivamus et in te moriamur (4).

(1) NAT. ALEX. hoc. loc.

(2) AUGUST. *Serm.* XXX.

(3) Ex D. BERNARDO.

(4) Ex quod. *Officio Parvo*; NILLES, p. 448.

